

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

**ABSTRACTS OF X INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 4-6, 2020**

**SOFIA
2020**

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

Abstracts of X International Scientific and Practical Conference

Sofia, Bulgaria

4-6 June 2020

**Sofia, Bulgaria
2020**

UDC 001.1

The 10th International scientific and practical conference “Topical issues of the development of modern science” (June 4-6, 2020) Publishing House “ACCENT”, Sofia, Bulgaria. 2020. 827 p.

ISBN 978-619-93537-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 10th International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: sofia@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Publishing House “ACCENT” ®

©2020 Authors of the articles

УДК 81.004

**МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ІНТЕГРАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ У ДИСТАНЦІЙНОМУ
НАВЧАННІ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ**

Драган Оксана Анаатоліївна

Викладач

Харківський національний економічний університет

імені С.Кузнеця

м.Харків, Україна

Анотація: У роботі розглянуто методологічні аспекти інтеграції інформаційних технологій у викладанні РЯІ, впроваджені нові поняття та терміни для використання їх у комп'ютерній лінгводидактиці, звернено увагу на деякі проблеми практичної методики викладання мови, представлені різні характеристики педагогічних та інфокомунікаційних технологій, які використовуються в навчанні РЯІ.

Ключові слова: лінгводидактика, методологічний аспект, інформаційний формат, інфокомунікаційні технології

Прогрес у розвитку технічних засобів та технологій навчання мови, освітня парадигма, у центрі якої знаходиться сьогодні той, хто навчається та глобальні інформаційні ресурси, повинні знайти шляхи та мати практичні важелі своєї синхронізації, у тому числі і у сфері навчання РЯІ. Проблеми підтримки високого рівня ефективності навчання мови вирішуються у рамках інтеграційних процесів за допомогою просування базових основ практичної методики в нові умови організації навчання, що передбачає використання сучасних інформаційних технологій на основі теоретичного пошуку в рішенні інтеграційних проблем.

Мета роботи – висвітлити методологічний аспект впровадження інформаційних технологій та їх інтегрування в дистанційному навчанні РЯІ.

Комп'ютерні технології навчання визначають один з напрямків розвитку методики. Як справедливо стверджує М. Бовтенко: «комп'ютерна лінгводидактика – теорія і практика навчання мови із застосуванням комп'ютерних технологій – стає органічною частиною загальної методики викладання мови» [1;с.37]

Даючи характеристику змісту навчання у концепції викладання мови, яка орієнтована на формування у учнів комунікативних компетенцій, необхідно назвати ряд дидактичних вимог, яким потрібні відповідати комп'ютерні засоби навчання (КЗН), які повинні забезпечувати: різноманітність форм пред'явлення мовних одиниць, які вивчаються; використання технічних засобів для презентації матеріалу; показ мовних явищ у динаміці; варіювання мовного наповнення завдань; наявність особливих видів завдань, які неможливо виконати без комп'ютера; можливість перегляду, аналізу, виправлення помилок; індивідуалізацію навчання та ін..

Викладачу, який використовує КЗН, добре знайомі труднощі, які викликають ці вимоги. Якщо вони ігноруються, це приводить до виникнення методичних проблем у практичній організації навчання РЯІ з використанням інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ).

На методичні проблеми, які пов'язані із впровадженням комп'ютерних технологій у навчальний процес вказує і Т. Сидоренко. Автор виділяє такі основні групи комп'ютерних засобів навчання: тренувальні програми; тестові системи; мультимедійні навчальні програми; ігрові програми; бази даних у мережі Інтернет; комунікаційні програмні засоби [2;с.156]

Таким чином, для тренувальних комп'ютерних програм у ряду деяких інших невідповідностей вимогам дидактики характерна «ізолюваність завдань від мовного соціального контексту», що не призводить до покращення у практичному оволодінні іноземною мовою.

Щодо мультимедійних навчальних програм, висловлюється думка, що «не дивлячись на очевидні переваги навчальних мультимедійних програм, помилково вважати, що використання мультимедійних курсів тільки завдяки присутності анімації, відеоряду система зворотного зв'язку докорінно змінить весь процес навчання іноземної мови. Якраз навпаки: якою б гарною не була б комп'ютерна програма, її використання вимагає від викладача певних зусиль по локалізації та адаптації змісту програми до мети, задачі та умов навчального процесу» [2;с.157]

Робота з базами даних мережі Інтернет також має свої проблеми. Як справедливо зауважує Т. Сидоренко «...на жаль, аудиторним заняттям не завжди вистає ресурсу часу для здійснення даної практики у повному обсязі» [2;с.157]. Тому, на наш погляд, роботу із електронними словниками потрібно включити до програми самостійної роботи студентів.

До переважних дидактичних можливостей таких засобів навчання іноземної мови у порівнянні з іншими засобами слід віднести: вільний доступ до необхідної інформації шляхом підключення до баз даних будь-якого світового інформаційного центру; оптимізацію темпу роботи студентів, що має на увазі індивідуалізацію та диференціацію процесу навчання; моделювання предметного середовища; розвиток професіональних вмінь пошуку інформації у різноманітних аутентичних витоках та її обробка за допомогою сучасних засобів інформаційних технологій; системний моніторинг та організація зворотного зв'язку, що дозволяє здійснити гнучке управління як навчальним процесом в цілому, так і зокрема самостійною роботою студентів.

Цифровий навчально-методичний контент у поєднанні з електронними комунікаційними засобами утворюють базові технологічні основи сучасного електронного навчання мови. У цьому випадку предметним наповненням електронних комунікацій виявляється оцифрований змістовий контент навчання. Це революційне просування у методичній організації навчання – від використання комп'ютерів у викладанні РЯІ до здійснення навчання мови у електронному форматі.

Організація роботи з навчально-методичним матеріалом (текстами, графікою, мультимедійним контентом) за допомогою включення в навчальний процес електронних комунікацій – це ознака електронного формату у навчанні РЯІ, в якому, в свою чергу, закладаються основи для організації навчання РЯІ у інформаційному форматі.

Таким чином, нові комп'ютерні електронні засоби навчання та технології, у своєму розвитку, отримуючи нові дидактичні можливості, які визначаються якістю та побудовою комп'ютерних пристроїв, визначають собою й паралельний розвиток, й інновацію проблем у методиці, у яких раніше не було іменувань.

Комп'ютерні прилади, навчальні програми, учбові словники, програми та засоби мультимедійних презентацій постійно удосконалюються, допрацьовуються, поновлюються, вводяться в обіг спеціалізовані комп'ютерні засоби навчання, які розробляються виходячи з вимог дидактики. Прикладом таких комп'ютерних засобів поряд з електронними комплексними засобами навчання, електронними підручниками, курсами навчання, системами тестування та ін. може послужити – електронна інтерактивна дошка.

Умови навчання мови у електронному форматі, які спричинили необхідність у новій методичній організації навчання РЯІ, склалися в міру впровадження комп'ютерних засобів навчання та розгортання на цій основі електронних навчальних систем. Дистанційні системи навчання, які включили в свій склад електронні засоби комунікації, є першими повноформатними електронними навчальними системами. Спочатку особливості та переваги електронного формату навчання яскраво проявили себе саме у дистанційних формах навчання.

Для дистанційного навчання РЯІ та використання в цьому процесі інформаційних технологій потрібно розглянути деякі аспекти їх дослідження в електронному навчанні.

Потреби у здійсненні учбових комунікацій в навчанні РЯІ існували завжди. Наприклад, у заочному навчанні ці комунікації здійснювались за допомогою

пошти: доставка учбово-методичних матеріалів, управління навчанням, контроль. У дистанційному навчанні така учбова діяльність реалізується за допомогою електронно-програмних засобів, тобто в електронному форматі.

На три аспекти, які обов'язково присутні в електронному навчанні, вказується розробниками електронних технологій навчання (Гильмутдинов А.Х., Ибрагимов Р.А., Цивильский И.В.): [3]розробка електронного учбового курсу (зміст, контент); доставка, надання матеріалів курсів тим, хто навчається; адміністрування курсу (управління навчанням, контроль).

Цифрове надання учбових матеріалів, можливості розміщення контенту в електронному середовищі (у пам'яті комп'ютерів або в Інтернеті) та включення цього матеріалу в комунікації за допомогою електронних каналів зв'язку уможливають ефективну підтримку навчання мови у електронному форматі у кожному з трьох названих аспектів.

Стосовно дистанційного навчання, тут рішення по організації електронного навчання РЯІ проявляють себе досить очевидно. На цьому прикладі можна розглянути деякі особливості інтеграції інформаційних та педагогічних технологій навчання РЯІ у електронному форматі. Сьогодні можна говорити про два загальні цільові напрямки у здійсненні дистанційного навчання РЯІ.

Першим напрямом є дистанційне навчання методики викладання РЯІ, яке здійснюється на курсах підвищення кваліфікації. Весь процес навчання за цими курсами та підготовки учбово-методичних матеріалів здійснюється та визначається у рамках базових аспектів електронного навчання, розробки учбового курсу, надання матеріалів тим, хто навчається, адміністрування курсу в системі ДН.

Основоположний принцип комунікативності в навчанні мови підтримується інтерактивним включенням викладача та слухача у систему ДН Moodle (<http://moodle.org/>) [4], яка використовується для дистанційного підвищення кваліфікації. Система ДН Moodle широко поширена та відома в дистанційному навчанні у Вишах як в Україні, так і в інших країнах. Використання цієї системи знімає багато труднощів підключення викладачів курсів ДН до робіт

по програмам підвищення кваліфікації. Інтерактивний учбово-методичний комплекс розроблений із розміщенням матеріалів дистанційного курсу: у традиційному вигляді (навчальні посібники в паперовому виданні); з розміщенням на DVD для використання на локальному комп'ютері учасника процесу навчання (студента та викладача); у Інтернеті в системі ДН Moodle з можливістю віртуального керованого доступу до них з боку учасників навчання.

Другим цільовим напрямом є практика навчання мови – дистанційні курси з РЯІ для тих, хто вивчає російську мову як іноземну. Цей напрям в електронному навчанні РЯІ з'явився та розвивається більш як авторська методика із діапазоном пропозицій від надання доступу до цифрових освітніх ресурсів по РЯІ до пропозиції курсів дистанційного навчання по авторським методикам.

Впровадження електронного викладання в сферу РЯІ породило ряд нових проблем для практичної методики викладання мови. Перша з них, яку можна зв'язати з переходом до ринкової економіки, потрібно було б назвати комерціалізацію сфери навчання РЯІ. Методика стала визначатися двома необхідними поступальними факторами: інтенсивним розвитком інформаційних технологій і формуванням ринку освітніх послуг із жорсткою конкуренцією на цьому ринку. Включення інформаційних технологій зв'язано також із додатковими грошовими витратами. Розвиток глобальної мережі і веб-технологій виявилось пріоритетним у цій конкурентній боротьбі і зробило Інтернет не тільки джерелом інформації, інструментом учбової активності, але також і часткою, способом життя як учнів, так і викладача. Це просунуло веб-технології у сферу освітніх послуг. Питання оптимізації використання ресурсів Інтернету для вирішення задач навчання РЯІ встав у всій своїй значущості. Така ситуація є одним із наслідків комерціалізації навчання.

Друга проблема, яка стосується якості освітніх послуг, що означає в свою чергу і їх затребуваність – це педагогічна складова в організації навчальних електронних систем. У літературі вона визначається терміном «педагогічний

дизайн». Проблема грамотної цільової організації електронного підручника, курсу визначилась одразу ж після розробки перших учбово-методичних матеріалів для використання у електронному форматі навчання мови. Вона полягає в несумісності технологічних стандартів у підготовці та використанні електронного учбово-методичного контенту, а також електронного способу його подачі користувачеві та керування його використанням (формати файлів, протоколи електронного цифрового інформаційного обміну та ін..) Хоча, потрібно зауважити, що базові стандарти сформувалися і існує певне розуміння цієї проблеми як у технологів, так і у методистів.

Про розуміння виразу «педагогічний дизайн» розмірковує, наприклад, О. Уваров у серії матеріалів про педагогічний дизайн: «...мова повинна йти не стільки про підручники, і навіть не про навчально-методичні комплекти, а про вибудовування дієвого навчального оточення, «навчального середовища» [5]. Саме в контексті навчального середовища здійснюється «вчення та навчання». Поняття педагогічний дизайн як проектування учбового середовища і в електронному навчанні повинно включати в себе ці підстави.

На думку А. Тряпельникова, «...сучасне Інтернет-середовище так і проявляє себе у якості дієвого навчального оточення, тим більше “для” і “в” навчанні мови.[6;с. 31]. Для формату електронного навчання РЯІ ця проблема також є актуальною.

Висвітлений І. Тавгеном підхід до формування системи комп'ютерних завдань в учбовому курсі ДН висвітлює ще одну тенденцію, яка з'явилась не сьогодні, активно заявляє про себе на практиці і буде, на наш погляд, актуальною і в майбутньому. «Головним в організації та використанні комп'ютерного завдання є те, що основою навчання є не власне інформація, а продуктивна особистісна діяльність учнів, яка пов'язана з вивченням нового матеріалу, у якій діяльнісний підхід до навчання має пріоритет над інформативним» [7; с.56] В коло питань, які повинен вирішувати педагогічний дизайнер, включені і питання організації, вибудовування ефективного освітнього середовища. Вимоги до якості, до професіоналізму розробників, а значить, до ефективності навчання

в електронному освітньому середовищі зростають. І можливості для її реалізації також множаться. На нашу думку, справедливим є таке висловлювання А. Богомолова: «Ідея необхідності організації дієвого середовища навчання в освітньому просторі залишається визначальною, і це розуміється в методиці РЯІ» [8; с.9]

При цьому необхідно не забувати про появу нових методичних проблем в організації електронного навчання і не тільки у дистанційній формі. До них відносяться: «змішане (очне, з використанням можливостей та форм дистанційного) навчання; мережеве навчання (з використанням можливостей Інтернету і з підключенням до соціальних мереж); мобільне навчання (мережеве, дистанційне, змішане з використанням пристроїв мобільного зв'язку); неформальне навчання, яке з формуванням структурованого інформаційного простору Інтернет сьогодні набирає сили.

Очевидно, що ефективно кероване електронне навчання є одним з найсерйозніших факторів інноваційного розвитку сучасної освіти в цілому.

Однією з найважливіших задач, які стоять сьогодні в методиці навчання РЯІ є підвищення ефективності навчання російської мови як іноземної в умовах активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в учбово-педагогічному процесі. Визначальним фактором успішного просування в цьому напрямку є робота з інтеграції інформаційних та педагогічних технологій у сфері викладання РЯІ. Практична відсутність цільових досліджень з даної теми, де проблеми впровадження інформаційних та комунікаційних технологій в навчання РЯІ пріоритетно зумовлювалися б вирішенням проблем інтеграції (включення) традиційних педагогічних технологій у сучасну сферу ІКТ, вказує на гостру необхідність розробки методології такої інтеграції.

У дослідженні були розглянуті методологічні аспекти процесу інтеграції комп'ютерних і педагогічних технологій у навчанні РЯІ, розглянуті нові поняття та терміни для використання у комп'ютерній лінгводидактиці, у тому числі поняття інформаційного формату у викладанні РЯІ. У роботі звертається увага на деякі проблеми практичної методики викладання мови, що породило

впровадження електронного викладання в сферу РЯІ. Представлені різні характеристики педагогічних та інфокомунікаційних технологій, які використовуються в навчанні РЯІ. Також розглянуті проблеми інтеграції інфокомунікаційних та педагогічних технологій навчання РЯІ в електронному форматі. Із появою електронного формату як нового явища у комп'ютерній лінгводидактиці позначилися і нові проблеми в методиці, які пов'язані з навчанням РЯІ в цих умовах. Вони, без сумніву, потребують подальшого дослідження.

Розглянуті в роботі матеріали, питання теорії та методології інтеграції комп'ютерних технологій в навчанні РЯІ покликані допомогти дослідникам, методистам та викладачам РЯІ вирішити з успіхом задачі інтенсифікації учбово-виховного процесу, а реалізація методик на практиці буде сприяти підвищенню рівня ефективності навчання РЯІ в умовах інформатизації цієї сфери навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бовтенко М. А. Компьютерная лингводидактика: Учеб.пос. – М.: Флинта: Наука, 2005. – 216С.
2. Сидоренко Т. В. Особенности интеграции специализированных компьютерных средств в обучении иностранному языку студентов технического вуза [Электронный ресурс] / Т. Сидоренко . – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-integratsii-spetsializirovannyh-kompyuternyh-sredstv-v-obuchenii-inostrannomu-yazyku-studentov-tehnicheskogo-vuza>.
3. Гильмутдинов А.Х., Ибрагимов Р.А., Цивильский И.В. Электронное образование на платформе Moodle. [Электронный ресурс] / А. Х Гильмутдинов, Р. А. Ибрагимов., И. В. Цивильский – Режим доступа: <http://moodle-center.ru/lib/akh-gilmutdinov-ra-ibragimov-iv-tsivilskii-elektronnoe-obrazovanie-na-platforme-moodle>.

4. Moodle и iSpring: бесплатное и качественное дистанционное обучение. – <http://www.ispring.ru/articles/moodle-and-ispring-for-elearning.html>.
5. Уваров А.Ю. // Серия «Педагогический дизайн». Выпуск 1 ». [Электронный ресурс] / А. Ю. Уваров – Режим доступа: – http://intra.kspu.karelia.ru/~kro/lpp/index.php?ch=2&art=120_1, http://vio.fio.ru/vio_10/cd_site/Articles/art_1_19_1.htm
6. Тряпельников А.В. Виртуальная образовательная среда в дистанционном обучении РКИ // Вестник МАПРЯЛ. – 2006. – № 50 – С. 31-32
7. Тавгень И.А. Использование компьютерного задания в качестве учебного объекта при организации технологии дистанционного обучения // Педагогическая информатика. / И. Тавгень – 2005. – № 4. – С.55-62
8. Богомолов А.Н. Научно-методическая разработка виртуальной языковой среды дистанционного обучения иностранному (русскому) языку: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук. / А. Богомолов – М., 2008. – 45С.